ANUL 36 — Bucureşti şi Orăştie, — la 17 Martie 1938 — Nr. 2

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie în anul 1902 de Fr. I. Moţa

Director-editor: IRIDENTA I. MOŢA

Cererile de abonare şi banii pentru foaie se trimit pe adresa: Admin. „LIBERTATEA" Moţa BUCUREŞTI I., Calea Victoriei 63

Orice scrisori pentru Redacţie să se trimită pe adresa: RED. „LIBERTATEA", ORĂŞTIE Jud. Hunedoara.

»Libertatea« este: Proprietatea familiei moştenitoare alui ION I. MOŢA

ABONAMENTUL: 120 lei pe an, 60 lei pe 1/2 an şi 30 lei pe 1/4 an.

Apare în fiecare Jo[i]

2 LEI

Naţionalismul zdrobeşte sub picioarele sale, tot mai hotărâtor internaţionalismul!

— Germania, purtătoarea de steag a naţionalismului, — are o nouă mare biruinţă! —

Hotarele Germaniei, întinse şi peste Austria

Un fapt de uriaşă însemnătate pentru viaţa şi pentru sufletul popoarelor, mari şi mici, s'a petrecut la sfârşitul săptămânii trecute: ***Poporul german al Austriei, s'a unit cu marele popor german din împărăţia vecină, prefăcându-se şi simţindu-se de aci încolo un singur popor, o singură ţară!*** *— Toate pedecile, măestrite şi nefireşti, cari erau puse între ele de politica internaţională evreiască, cea care lucrează din umbră, din ascuns, pentru a ţinea fraţii desbinaţi între ei, ca şi de dorinţele de „mărire" ale unor îmbuibaţi ai vremilor trecute, — au fost aruncate la fer vechiu! Iar fraţii descătuşaţi de acele lanţuri ruginite, s'au îmbrăţişat arzând de bucurie şi au cântat de le-a răsunat ţara şi lumea, „HORA UNIRII"... Armata austriacă, a primit armata germană intrată în ţara lor, nu împotrivindu-se ei, ci plecându-şi frăţeşte steagurile în calea lor şi salutându-o ca pe o mântuitoare! — Insuşi Hitler a venit Sâmbăta trecută în Austria — doar el e austriac!, — fiind primit în oraşul Linz cu însufleţire mare! In aceeaşi zi s'a dus în satul în care e născut şi s'a închinat la mormintii părinţilor săi şi şi-a revăzut casa părintească şi pe locuitorii buni şi pacinici ai satului din mijlocul cărora a plecat copil sărac, şi s'a sbătut şi a suferit şi nu s'a plecat vrăşmaşelor vremi, până ce le-a înfrânt şi a ajuns ce a ajuns! Tot poporul pe unde trece, i se închină ca unui luptător şi biruitor fără samăn, — pe care însă înălţimile la cari a ajuns, nu l'au ameţit, ci e şi azi acelaşi credincios poporului său, pe care îl iubeşte şi pentru a cărui noroc şi mărire neobosit osteneşte! Duminecă seara a vorbit la radio, germanilor din Austria, — ba din toată lumea, — şi a fost ascultat la aparatele de radio din toate ţările. L'am auzit şi noi. Aproape răguşise strigând lumii dreptatea luptei în care s'a avântat, pentru a face din cele două popoare germane: al Reichului şi al Austriei, unul singur! Abia spunea o zicere de zece cuvinte, şi furtuni de aplauze (bateri în palme) şi de strigăte de plăcere îi acopereau glasul. A fost o beţie de bucurie in toată Austria! Cine a auzit răspunsul acelui popor la cuvintele lui Hitler, — a înţeles fără o umbră de îndoială, căci nebun ar fi vecinul sau vrăşmaşul, care din pizmă şi răutate, ar încerca să mai despartă pe aceşti fraţi uniţi şi legaţi de olaltă cu legături de simţire peste putinţă de înfrânt!*

De mirat a fost doar scurtimea de vedere a conducătorilor Franţei, cari au cercat a chema pe Italia să se împotrivească, cu ea împreună, la unirea cea mare a germanilor. Italia a zâmbit de atâta nepricepere şi a respins de a sta de vorbă cu Franţa asupra acestui lucru.

Iată acum amănuntele şi tâlcul marilor fapte naţionale petrecute:

Schuschnig, la Hitler

După ce pregătise binişor lucrurile, Hitler, conducătorul Germaniei de azi, a chemat la sine într'un oraş din Germania, pe Schuschnig, întâiul-ministru al Austriei, pe care îl ştia, macar de jumătate neamţ, înţelegător al vi[c]torului celor două ţări germane, locuite de acelaşi popor. Şi în multe privinţe s'au şi înţeles, că aceste două ţări, locuite de fraţi, e păcat a le ţinea despărţite între ele. Să pregătească unirea lor. Ca semn de această pregătire, Schuschnig să pună ministru de interne (peste treburile din lăuntru ale ţării) pe Seys Inquart, om cunoscut de Hitler ca doritor cald al unirii, şi altele.

Schuschnig întors acasă, a aşezat pe Inquart în scaunul de ministru de interne, au hotărât şi aceea, ca să facă un „plebiscit" (adecă o întrebare a întregului popor) care vrea el ori nu vrea unirea cu Germania? Şi au hotărât „plebiscitul" pe Dumineca trecută (13 Martie)

Mâna neagră...

Dar Schuschnig se vădi om îndoelnic, plecat şi spre »dreapta« dar şi spre »stânga«!.. S'a înţeles el cu Hitler să facă unirea, dar întors acasă, s'au adunat pe lângă el »sfetnicii« lui, şi l-au pisat: Dar ştii tu ce va fi de tine şi de noi, după ce ne-am unit cu Germania? Noi nu mai numărăm nimic. Totul merge poruncă dela Berlin! De ce vrei să jertfeşti neatârnarea Austriei, cea care a fost neuitate veacuri ea poruncitoare, nu primitoare de porunci? Viena va cădea la rangul de oraş de a treia mână! Noi toţi nişte neluaţi în samă..

Şi cu atâtea i-au împuiat capul, încât Schuschnig a venit la gândul, să întocmească lucrurile aşa fel, ca „plebiscitul" să iasă pe dos! Să fie ca o mărturisire a poporului, că nu vrea unirea cu Germania! Ci o Austrie-neatârnată!.

Cine o vrea asta?

Două partide din cele în fiinţă: Intâi comuniştii, cari în Austria sunt mulţi, căci ţara e bogată în fabrici cu mulţi lucrători, iar pe lucrători, i au cam luat de minte comuniştii, de ţin cu ei. Iar căpeteniile comuniste se ştie cine sunt: aproape toţi jidani! Şi jidanii cum focul lor să dorească vot bun lui Hitler!

Celalalt partid potrivnic lui Hitler, a fost găsit în »catolici«, cari sunt supăraţi pe Hitler, că-i ţine de scurt în Germania. Şi acestora le mai plăcea cum sunt azi: »neatârnători«, adecă de capul lor, fără să-i doară de sufletul naţional al poporului. Ei sunt »internaţionali«, ca şi socialiştii, — adecă ai nimănui, ai nici unui neam! — La olaltă dădeau ei un număr bunicel de voturi, împotriva unirii cu Germania hitleristă!

Apucătura hotărâtoare

Dar nici răzimat pe socialişti şi pe catolici, şi pe toată jidovimea şi pe toţi jidoviţii ţării, Schuschnig nu era sigur de izbândă în plebiscit. Atunci, înţeles cu catolicii, cu jidanii şi cu comuniştii, el a iscodit o măsură, care îi era a mă mărturisitoare: A spus: poate merge să voteze fiecare cetăţean, nu cu »carte de alegător« cercetată şi bine întărită de cei ce i-au dat-o, ci cu o simplă »adeverinţă« dela primărie sau judecătoria de care se ţine. Şi acea adeverinţă după votare, îi rămânea lui mai departe, fără vre-o însemnare pusă pe ea de secţia la care a votat.

»Bravo!« au strigat Jidanii şi comuniştii! Asta-i bună! Merg cu adeverinţa şi votez la secţia 1, contra. Mă duc apoi la secţia 2 şi cu aceeaşi adeverinţă, votez ca şi cum aş fi dela acea secţie. Că ei nu caută şi chiar de m'ar căuta şi nu m'ar afla între alegătorii secţiei, le spun, că da, eu mă ţin de alta, dar locuesc acum aci, şi pot vota la ori care secţie, care îmi e mai aproape! Şi ei îmi primesc votul. Merg la a 3-a, a 4-a, a 10-a şi tot aşa votez. Şi, mii de inşi făcând aşa, iese că am respins unirea cu Germania!

Peste labă

Apucătura era „isteţ" ticluită şi dădea rod bogat jidovimei viclene şi jidoviţilor! *Dar Hitler a simţit mişelia şi a păşit la vreme la mijloc!* A cerut Joi şi Vineri lui Schuschnig, să pună capăt jocului necredincios, că dacă nu, el intervine să nu se poată îndeplini batjocura cea în contra gândului şi sufletului german!...

Şi Schuschnig a plecat dela cârma guvernului austriac. In locul lui, Hitler a cerut să iee conducerea Inquart, ministrul de interne, cel în bune legături cu Hitler. .

După ce acesta a luat conducerea, Berlinul a cerut ca comedia aceea de »plebiscit«, să fie amânată! Căci aşa cum e plănuită, pe plan jidovesc, e o batjocură, nu plebiscit. Şi Inquart a amânat plebiscitul. Şi fiindcă comuniştii şi jidanii, simţind că le lunecă pământul de sub picioare, au început a face tulburări în câteva oraşe austriace, — Inquart

a cerut Berlinului trupe germane!

Cei dela Berlin au împlinit cererea noului guvern din Viena, şi au îndrumat câteva coloane de trupe germane cari să intre în Austria prin 4 puncte de hotar...

La asta guvernul cel nou din Viena, acum întreg bucuros de înţelegerea cu Berlinul, a dat poruncă trupelor austriace din oraşele în cari vor intra trupe germane *să nu se împotrivească acelora*, căci acelea nu vin să varse sânge german, ci să apere

Naționalismul zdrobește sub picioare internaționalismul

Urmare din pag. 1.

pe g rmanii austrieci de răutațile comuniste și jidovești!

Așa, încă Sâmbăta trecută, trupe germane au intrat în Austria, fără cea mai mică împotrivire dela oștile austriace, ci fiind primite chiar cu bucurie, cu steagurile plecate frățești în calea lor, iar poporul german întimpinându-le cu îmbrățișare și sărutare frățească!

Impodobirea caselor, a brațelor...

Peste tot locul pe unde aveau să treacă trupele germane, orașele, ca și satele, pentru a-și arăta în plin bucuria lor, — și au împodobit casele cu steaguri germane cu svastica pe ele, — și și pe steagul lor austriac punând svastica.

Nu numai armata ci și poliția austriacă din toate acele orașe și ținuturi, și-au pus pe braț legături cu svastica pe ele, — arătând prin asta și ei, polițiștii, că nu se mai socotesc slujbași ai Austriei vechi, ci făcând parte din poliția Germaniei mari.

Același lucru s'a făcut în toată Austria, și în cetatea împărătească Viena, — care Dumineca trecută era așa fel împodobită, încât lumea nu mai știa de este în Viena sau în Berlin!

A venit Hitler!

După-ce trupele germane intraseră și au fost primite așa cum arătarăm, — a venit cu avionul și Hitler, oprindu-și întâiul pas în orașul Linz, aproape de locul unde e născut el. Toată suflarea germană l'a primit cu bucurie de nedescris, ca pe fiul mare, fără samăn de mare, a acestui colț de pământ austriac,

Din Linz Hitler s'a dus în satul austriac în care s'a născut, copil din casă săracă, și s'a închinat la mormințiî părinților săi, a căror oseminte odihnesc mulțumite în acel pământ, dar a căror suflete privesc fericite de sus din cer la fiul lor iubit, care prigoane și închisoare și chinuri suferind în lupta lui pentru neamul său, a ajuns, iacă a-i vedea mărirea și liberarea din starea de robie economică în care il scufundase neamul evreesc. Copleșit de aceste aduceri aminte, Hitler s'a retras dela mormințiî părinților, — și încurând a plecat cu avionul la Munchen, oraș mare, de care îi sunt legate de asemenea multe scumpe amintiri. Aici în Munchen, seara la ora 8 a rostit o mare vorbire către poporul german al marelui oraș, — vorbire care prin radio a fost ascultată nu numai de Austria și Germania, ci de toate țările Europei, ba de tot globul.

Hitler vorbea înflăcărat, arătând că marea revoluție fără de sânge, pe care o face azi poporul german, dărâmând hotarele măestrite dintre cele două țări germane, e un lucru firesc și drept, împotriva căruia nimenea nu poate ridica cuvântul pe bună dreptate. Mândria germană nu mai poate suferi starea aceasta de înapoiere. Trecuse și ciasul al 12-lea pentru înlăturarea ei.

Am ascultat și noi vorbirea la radio. Abia grăia Hitler câte-o zicere ca o pleaznă de foc, și marea de popor ce il asculta, izbucnea în furtună de aplauze și urale care durau ca un muget de al mării, minute întregi, încât el abia le putea opri, ca să spună mai departe.

Simțeam ascultând acea vorbire și acea revărsare de bucurie pentru înfrățire, că la mare lucru s'ar gândi și de primejdioasă muncă s'ar apuca, cei care ar voi să mai despartă, cu puterea, aceste două popoare de olaltă.

Și Hitler vrea plebiscit.

Dar Hitler nu vrea ca asupra unirii Austriei cu Germania, poporul însuși să nu își spună cuvântul său. Vrea și el »plebiscit«, adecă rostirea poporului asupra marelui fapt,—dar o rostire liberă, curată, cu inimă deschisă, — nu o minciună, cum era să fie cea ticluită de Schuschning și sfeinicii săi jidani sau cu gândul și sufletul jidovit. De aceea el a rânduit, că Duminecă în 10 Aprilie să se țină plebiscitul, dar fiecare om să poată vota numai odată, într'un loc. Acolo pe cartea lui de alegător se pune sigilul că a votat, ca să nu mai poată merge și aiurea. Și votul se dă în secret, tăinuit, putând fiecare vota după dragă inima sa. — Așa apoi nu va mai fi un german, care să voteze după șoapte sau stăruința străinului. Aci, din germani vor vota sută pe sută pentru unire.

Jidan'i n'au cuvânt!

Hitler a dat de știre că, dacă dă cu largă inimă germanilor drept de vot la plecișcitul de Duminecă, — nu îngăduie jidanilor să ice parte la acea votare! Este acea votare o arătare de voință și credință a germanilor, privind soartea și viitorul lor ca popor, ca neam! Și aci nu au cuvânt jidanii, — cu totul străini de suflet și de interesele poporului creștin german.

Iată o vorbă și o hotărîre plină de bărbăție și de mândrie de neam, care împodobește pe cel ce o arată!

250.000 soldați germani în Austria

Sâmbătă și Duminecă, în 12 și 13 Martie, trupele germane intrate prin 4 puncte în Austria, au ajuns a fi în număr de 250 de mii.

De-odată cu trupele ce intrau pe pământ, de-asupra lor în aer înainta armata de avioane, roiuri mari și dese. Numai la Viena s'au oprit două sute de aeroplane germane.

Franța — speriată.

Guvernul francez, uimit de mișcările repezi date de Germania, și crezând că Mussolini nu știe de planurile germane și nu-i place ca hotarele viitoare ale Germaniei să se întindă până la ale Italiei, — a făcut întrebare la Roma, dacă nu e aplicată Italia să pășească și ea, cu Franța împreună, pentru a împedeca alipirea Austriei la Germania?

Cei dela Roma, cari știu tot ce vrea și ce va face Germania, au zîmbit la întrebarea neștiutorilor conducători ai Franței, și i-au răspuns, că nici cel mai mic gând de acest fel, nu-l au!

— Anglia, care de asemenea le știa toate, ca și celelalte țări vecine Germaniei, nici una nu a ridicat nici un cuvânt împotriva pasului Germaniei.

La München, nu la Viena

Hitler se va instala (se va așeza) în înalta slujbă de »Führer« (Conducător) al »Austro Germaniei« sau al Germaniei întinse și peste Austria, în chip sărbătoresc în orașul München, — adecă nici la Berlin, jignind oarecum Viena în mândria ei, nici la Viena, ci în München, care e un mare oraș iubit la fel de toți germanii și care se află la jumătatea drumului între Viena și Berlin.

*

Hotarele Germaniei de azi.

In viața dintre țări și state, sunt hotare văzute și hotare nevăzute... Văzute sunt hotarele cele trase pe pământ și împănate cu paznici inarmați. Dar dacă un stat mare, are alipit sieși pe cutare stat mai mic vecin, încât acela urmează pe cel mare ori unde ar fi chemat, — atunci hotarul nevăzut al statului mare, e întins și peste statul vecin, și se oprește la granițele acestuia cele mai depărtate.

Așa-i treaba cu Germania măritã și cu vecina sa Ungaria... Ungaria se leagă, ca cel slab de cel tare, de pulpana Germaniei și nu iese din cuvântul ei.,. De-o porni Germania și la războiu cu cutare dușman al ei, Ungaria va urma-o.

Prin asta Ungaria dovedește, că ea cade cu totul în cercul de politică al Germaniei, și de aceea, după ce Germania a înglobat pe Austria între granițele ei, — e vădit că »hotarul nevăzut«, dar bine simțit, al Germaniei mari, e întins azi până la Curtici, adecă până la punctul de graniță dintre Ungaria și noi...

Pază la hotare!

La Viena au înviat vremile lui Dr. Lueger,— marele suflet german-austriac, care pusese mâna pe biciu și-i pleznea pe jidovii din Viena, de l'au pomenit că le a fost câțiva ani Primar! Acum vine Hitler cu un biciu mai lung, care-și învârte pleznele nu numai asupra Vienei, ci asupra întregei Austria! Acum încep zilele de plată și răsplată pentru jidovimea care făcuse din Viena și din toată Austria un stup de vespi de »neam ales«...

Acum și aceștia caută să vadă, încotro să-și îndrepte pașii, pentru-că Austria nu-i va mai băga în sân, ca în apusele vremuri.

De groaza năvalei lor, *toate țările vecine Austriei, au închis trecătorile:* Și Ungaria, și Cehoslovacia, și Italia, și Jugoslavia! Că nici una din ele nu dorește să vadă curgând spre ea hoarde noi de jidani din stupul austriac. Doar Franța de le mai deschide brațele...

A noastră stăpânire să iee aminte! Că Jidovii austrieci vor cere acum Ungariei să-i lase »inima să treacă« prin Ungaria, — că de oprit s'or opri mai bucuros și ca în Ungaria, în România! Căci aci văd ei, că e de ei! Aci li se pare lor că e un fel de... sat fără câni... Cei chemați, să iee aminte, să nu se adeverească nădejdea acelor jidani!

Dollfuss—Schuschnig

Austria a avut nainte cu vre o 4 ani, conducător pe Dollfuss, mare potrivnic al unirii Austriei cu Germania. Se făcuse o mare încordare in Austria, între cei ce doreau unirea și cei ce n'o doreau. S'au petrecut și mari tulburări prin orașe și prin țară, — dar mâna tare alui Dollfuss le-a sufocat. Intre împrejurări tulburi, Dollfuss a căzut jertfă credinței și ținutei sale. Pretinii și prețuitorii lui i-au ridicat monumente și în Viena și în orașele țării, slăvind pomenirea lui, ca pe a unui credincios apărător al neatârnării Austriei!

Noua stăpânire germană, a înlăturat toate aceste monumente, cari nu se mai potriveau cu stările de azi, după unirea celor două țări.

— Văduva lui Dollfuss cu cei 2 copii ai ei, a și părăsit Austria, refugiindu-se în Ungaria...

— Schuschnig a ieșit și el din țară.

*

Valul cel mare...

Ce vedem noi în răsunătoarele întâmplări din Austria? Aceea ce e: ***Valul cel mare al naționalismului*** *care a fost ridicat în Germania, este împins de vântul puternic al sufletului național, tot mai departe în jurul mării pe întinsul căreia s'a înălțat!*

Se simt urmările acestui val și în vecina Polonie, și în vecina Ungarie, și în vecina Sârbie, se simte și la noi. In toate aceste state însă, împotriva acestui val, *se luptă și puterile potrivnice lui!* Strașnic se luptau aceste puteri vrăjmașe și în Austria. Dar Austria așa de aproape de Germania, valul puternic german se revărsă atotcotropitor asupra țării și o făcu »tot o apă și-un pământ« cu »marea« din care s'a avântat valul.

Acum valul cel mare iată-l lărgit până la granițele Jugoslaviei și a Ungariei. Acestea, în cari inima națională, a început a bate mai puternic decât în trecut, vor urma pilda germană din vecini...

In felul acesta, popor după popor, țară după țară, își va scutura cojocul de »păduchele exantematic« atât de primejdios pentru sănătatea lor, care e neamul evreesc.

Și e firesc să fie așa. Căci popoarele își apără și ele viața lor, cum își apără și omul singuratic pe a sa. Și greșită »politică« fac acei conducători de popoare, care se fac încă ocrotitori ai neamului aceluia stricător, chiar la peire ducător, pentru cei ce i-se pleacă netrebnici.

Din cele petrecute cu Austria, omul înțelept și cu vederi în viitor, multe poate învăța.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE TOATE

NĂZBÂTII OMENEŞTI: CICĂ A FOST BIRUITĂ MOARTEA.

Dela facerea lumii şi până stăzi, oameni luminaţi şi cu multă ştiinţă, au încercat zadarnic să oprească sfârşitul vieţii, sau dacă nu chiar sfârşitul, măcar să prelungească cu o clipă două mai mult chinul acestei vieţi pământeşti. Moartea nu s'a lăsat nici când biruită şi fiecare dintre noi, trebue să plătească odată şi odată, galbenul de trecere pe puntea vieţii înspre moarte.

Veştile mai nouă, cari au fost răspândite în lumea întreagă cu iuţala fulgerului, pun la grea încercare pe acela, cari susţin cu tărie, că moartea nu poate şi nu va putea fi biruită în vecii vecilor.

Se ştie, că viaţa unui om stă în inimă. In clipa în care inima încetează de a mai bate, viaţa la sfârşit. Medicii învăţaţi, în vremea războiului au scăpat dela moarte foarte mulţi soldaţi împuşcaţi în inimă, dar asta nu înseamna încă, că moartea era biruită. In zilele noastre însă, s'a petrecut un fapt care a pus în mare nădejde pe acela, cari totuşi mai susţin, că moartea va fi biruită. Iată întâmplarea petrecută: La o Clinică din Roma s'a prezentat un bolnav foarte greu, care trebuia îndată operat. Din pricina slăbiciunii prea mari, în vreme ce doctorul făcea operaţia, bolnavul a murit. Toate încercările de a-l trezi pe bolnav au fost zadarnice. Doctorul nu-şi pierdu cumpătul şi desfăcu în grabă partea coastelor de subt inimă, atâta cât să-şi poată băga mâna. A introdus apoi mâna printre coaste şi a început a mişca inima, aşa cum bate ea în pieptul omului care trăeşte. Se întâmplă minunea minunilor: bolnavul învie din morţi — şi după spusele gazetei — trăeşte şi este în afară de orice primejdie.

Tot în această direcţiune lucrează de mai bine trei ani sburătorul Lindbergh, care a trecut pentru prima oară în zbor Oceanul Atlantic, din America în Europa. El este ajutat de un mare şi luminat învăţat, profesorul Carell din New York. Cei doi învăţaţi lucrează în clipa de faţă la o inimă de gumă (cauciuc) pe care vreau să o pună în locul inimei de om, atunci când ea se opreşte. Gazetele spun că însuşi Lindbeibh va fi cel dintâi, care se va lăsa operat şi îi va înlocui inima cu cea de gumă.

Ce socoteală strâmbă! Să vii tu, muritor de rând, să te împotriveşti, să schimbi rânduiala Celui de sus!

Şi când te socoţi, că este lume care crede în aceste năzbâtii, scornite de oameni cari nu au ce lucra!

„Libertatea" la loc de cinste aşezată şi de lume aleasă lăudată

In Biblioteca Universităţii din Cluj, unde se adună toate cărţile, revistele şi foile spre a putea fi cetite de lume şi păstrate spre cercetare în alţi ani, a fost deschisă cu aleasă sărbătoare, *expoziţia gazetelor din Transilvania dinainte de Unire.*

Conducătorul acestei mari biblioteci, dl director *Muşlea*, în faţa celor mai aleşi oameni ai Clujului, profesori, doctori, avocaţi şi alţii, a făcut istoria naşterii, a trăirii şi a morţii celor mai de seamă gazete pe cari le-a avut Transilvania înainte de Unirea sa cu Patria Mamă.

Distinsul vorbitor, şi-a oprit mai cu seamă privirea sa asupra gazetei *„Libertatea"*, înşirându-i istoria în cuvinte alese şi măestrite. A is orisit vorbitorul, despre cei dintâi numeri ai »Libertăţii«, despre »Foaia Interesantă«, despre „Lada cu comorile" cari în vremuri grele şi pline de groază, erau sortite să descreţească cu slova lor glumeaţă şi cu învăţătura lor, multe frunţi încreţite de gânduri ale iubiţilor ei cetitori.

A povestit apoi distinsul vorbitor, cum a plecat »Libertatea« din Ţara sa şi acolo între străini, cum a ţinut cu îndemnurile-ei frumoase, ridicată inima acelor cari luptau din greu pe câmpul de luptă, pentru lărgirea hotarelor ţării.

S'au năpustit ungurii cu gând de sugrumare asupra »Libertăţii«. Au suferit prigoană şi închisoare conducătorii ei şi a celorlalte gazete româneşti, dar nu au îngenunchiat, ci printre slovele îngăduite de stăpânire să fie scrise, scriitorii furişau, ascundeau cuvinte de îmbărbătare, întărind inima cetitorilor, prorocindu-le ceasul libertăţii care va să vie.

In Biblioteca cea mare a Universităţii, numeri mulţi din »Libertatea« şed la loc de cinste, iar vizitatorii se opresc şi îşi aduc aminte o clipă, de vechia şi bătrâna „Libertate" care a croit drumul luminos spre Unirea tuturor românilor.

*

Aceia, cari în vremuri grele au fost alături de „Libertatea", ***iar ungurii nu i-au putut face conşcdug*** *acei fraţi lovesc »Libertatea" în creştet, cu gând de ucidere!...*

Dumnezeu să binecuvinteze mâna care cearcă a curma zilele celei mai eroice dintre gazetele, cari au pus o cărămidă la Făurirea României Mari.

Gavril Pop

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In Italia, slujbaşii cari nu sunt căsătoriţi trebue să-şi părăsească slujbele

Conducătorul Italiei, dl Mussolini, luptă din toate puterile ca poporul italian să se înmulţească. In chipul acesta crede că va birui toate piedecile şi va putea fi ţara şi mai puternică de cum este ea astăzi.

Căsătoria în Italia este obligată prin lege, iar familiile cari au copii mulţi sunt ajutate de statul italian săşi-i crească, să-i scoată în viaţă cu o meserie ori o slujbă, iar acele familii cari întrec peste zece numărul copiilor, primesc frumoase şi însemnate premii.

Se află totuş oameni dintre aceia, cari nu voiesc a se căsători, din multe şi neştiute pricini. Pentru aceştia, — dacă ei sunt slujbaşi de-ai statului — a fost luată în zilele trecute o foarte importantă hotărâre.

Astfel, vor fi scoşi din slujbele dela administraţiile comunale din toate provinciile Italiei toţi aceia cari nu sunt căsătoriţi. Pentru a putea ocupa, de aci înainte, o slujbă în statul italian, persoana trebue să dovedească că este căsătorită căci într'alt fel, cererea sa nu este luată în cercetare. Aceste măsuri se îndreaptă în primul rând spre bărbaţi, cari ocupă în Italia aproape 98 la sută din slujbe, iar în ceea ce priveşte femeile, se crede că ele vor fi scoase de tot din slujbe, lăsându-le numai sarcina de a fi mame.

Infăptuirile bune ale altora nu trebue trecute cu vederea, ci împământenite şi acolo unde se simte lipsa. Chiar şi noi am avea multe de învăţat, din cele ce face în Italia dl Mussolini.

Marea politică a lumii

FRANŢA... O, FRANŢA!..

Scriem cu inimă strânsă de mâhnire, despre marea noastră soră latină, care este Franţa. — Ne uităm la cele ce se petrec în jurul ei, — şi la ce se petrece în ea...

Spre răsărit de la ea, Germania cresc într'o săptămână (ba în 3 zile), dela 68—70 de milioane la *80 milioane!* E dar un stat aproape îndoit de mare cât Franţa, care de 50-60 de ani, stă pe loc la 40 milioane (Nainte cu 70 de ani, Germania, era abia 40—42 milioane). Şi întreagă această Germanie, înfocat naţionalistă,— izgonind dintre hotarele sale pe Evrei, ca pe poporul cel mai stricător şi sufletului şi bunăstării neamului in mijlocul căruia s'au înfipt.

Tot spre răsărit, e Italia, care de câţiva ani, decând cuceri Abisinia, e şi ea un stat de aproape 60 milioane. Iarăşi curat naţional şi nesuferitor de jidani.

Spre miază-zi vecina Franţei ei Spania, pe care la fel o putem socoti întreagă naţionalistă creştină, căci până va mătura în mare pe netrebnicii comunişti, nu mai e decât întrebare de scurtă vreme.

Şi va fi Franţa ca prinsă într'un puternic cerc de state naţionale!

Singură ea va sta la mijloc coperind sub aripile sale pe izgoniţii din ţările naţionaliste, pe Evrei, cărora îşi pleacă grumazul său, în chip de nepriceput...

Iaca dovada cea mai nouă:

La sfârşitul săptămânii trecute, guvernul Franţei se retrase dela conducerea Ţării, — şi după abia câteva zile de chibzueli şi pipăeli, o vedem având guvern nou cu Leon Blum în frunte, sprijinindu se pe comunişti şi pe socialiştii internaţionali, adecă pe partide, cari nu ţin la neamul de temelie al Franţei, la cel francez, cât nu ţine negrul din fundul Africei...

Duhul internaţional al acestor feluri de guverne, o duc pe marea noastră soră latină, la încercări primejdioase, ca acelea de a se amesteca în treburile unei Germanii de două ori de mare, — cum voiau s'o facă chiar acum din prilejul unirii Austriei cu Germania, — dacă Italia şi Anglia nu erau destul de cuminţi, ca să nu vree a o urma...

Sfetnici răi are Franţa, în acei cari o asmuţă împotriva statelor naţionaliste.

Războiul Spaniei

In preajma biruinţei

O gazetă streină, scrie următoarele despre războiul din Spania: »Inaintarea trupelor naţionaliste pe frontul dela Aragon, este o simplă preumblare. In patru zile au cuprins 1700 chilometri pătraţi şi nu mai desparte decât o lungime de 90 de chilometri pentru a ajunge din nou la mare. Armatele merg înainte, cuprind sate şi oraşe, căci biruinţa nu mai este decât la un singur pas«.

Iar Marele Cartier General (aşezământul comandanţilor) naţionalist vesteşte: Continuând înaintarea lor, trupele noastre (cele naţionaliste) au trecut podul dela Oliete, ocupând malul stâng al râului Martin... împreună cu 20 de sate, 5 oraşe şi munţi şi dealuri. Inaintarea trupelor noastre continuă.

Se duc înainte, nu se mai uită nici îndărăt, până ce vor zdrobi şi cel din urmă cap al balaurului comunist. Dumnezeu le ajute!

Ca să scape de nevastă

Un englez, preşedintele unei bănci mari, s'a făcut... turc! Faptul a stârnit foarte multă curiozitate, până într'o zi, Vinras Kuiena, acesta-i numele turcului cel nou, a mărturisit de ce s'a făcut turc.

Nevasta sa era din cale afară de cicălitoare şi chiar bătăuşe. Nu odată l-a ciocănit pe sărmanul bărbat, până în cele din urmă, nemai-putând răbda, s'a gândit să se turcească. Şi asta nu din bună voie, ci silit. Ca să divorţeze, bărbatul i-a făgăduit că-i va plăti o călătorie împrejurul pământului. Indărătnica femee nu a primit. I-a făgăduit un castel în Italia, nici pe acesta nu l-a primit. Primesc să mă despart de tine, a spus femeea, dacă te faci... turc. Şi bietul om, ca să-şi afle liniştea, s'a turcit...

Osândiţi la muncă silnică pe viaţă

Procesul ucigaşilor Bela Tokes şi Gabriel Culda, cari au omorât pe Ionas Goldschleger, cu scopul de a-l jefui, a luat sfârşit. Tribunalul militar al corpului 2 de armată, a osândit pe cei doi criminali la muncă silnică pe viaţă. Din această osândă, cinci ani vor fi petrecuţi în celulă la închisoarea din Aiud, după care vor fi apoi duşi la ocnă.

Să vie alţi tovarăşi la rând...

Procesul de »înaltă trădare« „spionaj", »troţchism« ori cum i-s'o mai zice, care s'a judecat de curând la Moscova a luat sfârşit. După-ce ţinuse lumea întreagă într'o încordare mare, aceia cari l'au urmărit s'au uşurat, răsuflă şi dânşii mai liberi, cu toate că, din cei 21 de acuzaţi, *numai trei au scăpat cu osânda la temniţă, ceilalţi 18 fiind osândiţi la moarte.*

Spuma comuniştilor

Osânda a fost cetită după o noapte de chibzuire. Tribunalul militar a cetit osândirea la moarte, în vreme ce osândiţii, pierduţi de slabi, obosiţi, îmbătrâniţi nainte de vreme, oameni pe feţele cărora nu se mai putea cunoaşte că au fost miniştri, întâi miniştri, înalţi dregători, spuma Rusiei comuniste, as cultau par'că nepăsători, soarta care îi aştepta peste 24 de ciasuri. In preajma lor, poporul dornic de noutăţi, se frământa, aşteptând înfrigurat glasul osândei, dar mai ales pocniturile surde ale plutonului, care avea să-i ducă în cealaltă lume, pe Bucharin, Jagoda, Rykov, cu ceilalţi 18 »tovarăşi«.

Să vie alţii..

Uciderea în Rusia nu s'a oprit aci. Alţii şi alţii vin la rând. De curând a fost arestat mareşalul Blucher, comandantul forţelor armatei comuniste din Răsărit. Şi acesta este acuzat de „spionaj" şi »înaltă trădare«. Dimpreună cu el, aşteaptă aceeaşi soarte, şase foşti miniştri reprezentanţi ai Rusiei în alte ţări şi alţi foşti mari demnitari şi conducători, cu toţii foşti prieteni buni de a lui Stalin, acum duşmani de moarte, de cari se scutură, căci în fiecare dintr'înşii vede un ucigaş al său.

Câţi sunt vinovaţi şi câţi nevinovaţi dintre cei osândiţi la moarte, numai bunul Dumnezeu ştie!

Feriţi-vă de ei,

comuniştii vreau să cuprindă cu orice preţ satele

Desele încercări ale comuniştilor de a cuprinde în braţele lor de pierzare satele, până în clipa de faţă au dat greş. Două sunt pricinile:

1) Buna pază a cârmuirii, care a oprit întotdeauna, nu numai încercarea comuniştilor de a pătrunde şi a-şi face cuib la sate, ci chiar desvoltarea lor la oraşe, unde au izbutit totuş, cu toată paza, a şi face cuib.

2) Cuminţenia săteanului român, care a moştenit din moşi strămoşi credinţa, legea şi ogorul pe care îl scurmă cu sudoarea frunţii sale şi nu se gândeşte, ca aceste bunuri să le împartă cu nimenea, aşa cum propovădueşte credinţa comunistă.

Aceste socoteli nu trebue totuşi să ne asigure şi să ne culcăm pe o ureche liniştiţi, că furii nu vor putea pătrunde în casa noastră, **bine păzită**. In multe din satele noastre, comunismul a intrat, ori din lipsa de pază mai bună, ori din pricina unor nemulţumiri, acolo unde mai ales sunt muncitori mulţi. Şi apoi stăruinţa mare a conducătorilor comunişti şi viclenia cu care ştiu ei să-şi spue vrerile, au înşelat multe suflete, cari odată prinse, numai cu mare greu mai pot fi aduse pe calea adevărului.

De curând, fostul partid social-democrat a făcut o cerere la Tribunalul din Bucureşti, în care cere îngăduire să înfiinţeze „Federaţia ţăranilor din România". Scopul scris în statutele acestei federaţii este foarte frumos dar trădează adevărata ţintă, pe care de altfel o au toate »federaţiunile ţărăneşti« din streinătate, acela de a răspândi comunismul la sate, printre ţărani.

Ministerul dreptăţii, văzând adevăratul scop care se ascunde în această »federaţie«, a dat un ordin, ca oriunde în Ţară, s'ar alcătui vre-un cuib în acest scop, să fie îndată oprit şi desfiinţat.

Sătenii să bage bine de seamă! Pe sate sunt răspândiţi agenţi comunişti primejdioşi, cari se folosesc de micile nemulţumiri pe cari le au sătenii şi încearcă să-i îndemne la nesupunere. Cei dintâi chemaţi să apuce de guler pe aceşti **nepoftiţi**, sunt sătenii, cari au lipsă de linişte şi pază bună în casa lor, acuma, când ţara merge cu paşi iuţi spre ridicare.

—o—

Copii, ucigaşi fioroşi,

cari şi-au omorât tovarăşul apoi i-au dat foc

Pe o stradă de pe canalului Bega din Timişoara, paznicul de noapte Anton Madras a observat pe malul canalului foc. Apropiindu-se în grabă spre locul unde ardea, mai mare i-a fost groaza, când a văzut în faţa ochilor cadavrul unui om cuprins de flacări. Paznicul a dat alarma şi la faţa locului a sosit în grabă un alt paznic, cu ajutorul căruia a izbutit să stingă focul. In vremea aceasta au sosit la faţa locului reprezentanţii autorităţilor, cari au făcut următoarele constatări.

Cadavrul aprins este al brutarului Augustin Minciuc de 20 de ani, din Timişoara. Nefericitul a fost omorât de către doi tovarăşi de ai lui, cu cari mai înainte fusese la petrecere. Din vorbă în vorbă, petrecerea a ajuns la ceartă şi cei doi tovarăşi, cari purtau o ură veche brutarului, l-au chemat pe acesta într'un loc dosit şi l-au omorât.

Ca să-şi acopere mişeleasca lor faptă, cei doi ucigaşi au tras cadavrul nefericitului brutar pe malul canalului Bega, au turnat peste el benzină şi-apoi i-au dat foc.

Poliţia a aflat urmele ucigaşilor.

Ei sunt doi copilandri. Cel dintâi, şi acela care l-a omorît pe Minciuc, este vagabondul Torok Augustin, de 16 ani, de loc din Reşiţa, iar tovarăşul său este mecanicul Rotbas Albert. Torok l-a împuşcat pe Minciuc în piept cu un revolver, apoi l-a aprins, ca să se piardă urma omorului. Tovarăşul lui, zice că nu a luat parte la omor.

Noroc că au fost prinşi acuma. Cine mai ştie câte ucideri nu mai săvârşeau mişeii, dacă mai creşteau puţin!

CASĂTORIA REGELUI ALBANIEI. Regele Zogu va lega căsătorie cu contesa Geraldina Appony în ziua de 24 Aprilie anul de faţă. De faţă la celebrarea căsătoriei va fi numai familia Regelui.

NOUTĂŢI

NU MAI PURTAŢI „MĂRŢIŞOARE" LEGIONARE! Guvernul a dat, nainte cu vre-o 2 săptămâni, un ordin ministerial, prin care face cunoscut, că a oprit purtarea de aşazise „mărţişoare" cu tâlc de partid sau formaţiune politică. Şi cum fosta Legiune „Totul pentru Ţară" îşi făcuse şi ea pentru sprijinitorii săi un mărţişor ce aducea aminte de „**Majadahonda**", iar în anul de faţă altul, tot cu o pomenire din viaţa legionară, — guvernul, după-ce partidele politice au fost oprite a mai da semne de viaţă, a oprit purtarea acestui mărţişor. In acelaşi timp a oprit şi purtarea mărţişoarelor din trecut, chiar dacă atunci au fost îngăduite a fi purtate.

De aceea, cei ce nu doresc să aibă neplăceri cu dregătoriile, — să nu mai poarte pe piept acele mărţişoare, căci guvernul pedepseşte neascultarea. Ca dovadă pomenim, că marea Librărie „Cartea Românească" din Bucureşti, a vândut câteva astfel de mărţişoare după oprelişte, — cari îi mai rămăseseră. Şi a fost pedepsită prin închidere pe 10 zile!

*

CEI CARI MAI AVEŢI CALENDARUL „LIBERTĂŢII", pe anul 1938, rămas nevândut, — trimiteţi de grab cele ce vi-au rămas, la Administraţia „Libertatea", Bucureşti, I. C. Victoriei, 63, — căci vi le primeşte napoi până la sfârşitul acestei luni. Mai târziu nu!

— Banii pentru Calendarele vândute, rugăm să fie trimişi îndată, tot la Administraţia „Libertatea" din Bucureşti.

*

DRUMURILE VETRELOR SĂREŞTI, cu cea din urmă poruncă a stăpânirii, au fost lăsate spre pază şi îngrijire sătenilor. De aci nainte, fiecare sătean îşi va desfunda şanţul din preajma casei sale, va pune pietriş în gropile din drum şi va veghia, ca bunăstarea drumului să nu aibă nimic de suferit. Pedepse foarte aspre cad pe acei cari nu ascultă porunca stăpânirii.

*

MONOPOLUL ABECEDARULUI, va fi de aci nainte, cum este monopolul spirtului, ori a tutunului. Adecă nu vor mai fi o sută şi o mie de cărţi, în cari încep a ceti copiii, scrise de tot atâţia scriitori, unii mai buni alţii mai slăbuţi, ci vor fi aleşi cinci dintre cei mai de seamă scriitori de abecedar, cari vor scrie un singur abecedar şi acesta va fi împărţit în toată ţara, zice-se GRATUIT. Treabă bună! Până aci scriau abecedare domnii inspectori şi feţe înalte d'n conducerea şcolii, cari îi sileau pe bieţii dăscălaşi să le cumpere cartea, că de nu, la inspecţia în şcoală.. „copiii nu ştiu carte, şcoala nu-i pusă bine unde i p... băncile sunt prea joase, p... nalte'... şi câte multe „no... d'astea în papură. Acum s... sfârşit. Şi bine că s'au sfâ... că prea o făceau de oale... bieţii învăţători.

*

DOVADĂ DE JERTFI... DE SINE au dat ofiţerii ... pe vaporul de război „Baleares", care era proprietatea ... matei naţionaliste a lui Fran... şi pe care l-au scufundat c... muniştii într'o crâncenă lu... pe mare.

Numai în faţa morţii se poa... judeca puterea de jertfire ... unui om. In preajma vaporu... „Baleares" spart de câteva m... şini sfâşietoare de vapoa... s'au adunat patru vapoare ... să scape pe toţi cei aflăt... în primejdie. Ofiţerii şi într... echipajul vaporului care s... scufunda, au refuzat să păr... sească vasul şi în cântecel... imnului naţionalist al genera... lului Franco, cu drapelul b... ruinţei ridicat pe înălţimea va... porului, **ofiţerii** şi marina... s'au lăsat cuprinşi de valuri... mării, care i-a închis în pâ... tecul său de unde nu mai es... ieşire. Şase sute de marina... au murit moarte de eroi. S... zguduit lumea la auzul acest... jertfiri! Cinste lor!

*

ŞI IN EGIPT au fost ... prite organizaţiunile tinere... cari purtau „cămăşi verzi" ... „cămăşi albastre", printr'o p... runcă dată de înseşi Rege... Egiptului. Măsura a fost lua... din pricina, că aceste orga... zaţiuni se certau între dânse... şi „erau o primejdie" pent... siguranţa statului.

*

LA INCHIDEREA FOI... ni se vesteşte că dl Hitler a i... trat în Viena, capitala Austri... La intrarea stăpânitorului im... periului **german**, în oraşu... Viena, toate fabricile au înce... put a da semnale de bucuri... fluerând prelung, iar munciton... au lăsat lucrul şi s'au dus s... primească pe stăpânul cel no... Bucuria nu are margini şi ... toată Viena, se preumblă su... de mii de oameni, cântân... cântece patriotice, sărutând ... se om pe om iar bătrânii plâng... de bucurie că i-a învrednic... Cel de sus să ajungă cea... surile acestea de mare fe... ricire.

*

NOI NU PUTEAM BĂ... NUI nici pe departe, cu câtă... putere şi iuţeală se înarmează... alte ţări. Fabricarea oţelelor ş... a maşinilor de ucis oameni, ... urcat treapta cea mai înaltă... a gândurilor omeneşti, lăsân... la o parte chiar şi traiul omu... lui, cel de toate zilele.

Germania se înarmează c... o iuţeală fulgerătoare. Intr'... fabrică germană de maşini d... zburat, în şase ciasuri este ga... fabricat un aeroplan! Să fa... brici trei aeroplane pe zi, ... ceasta uimeşte mintea omulu...

Să auză cine are urechi...

Bun de imprimat. TIPOGRAFIA ASTRA S. A. — CLUJ, CALEA MOŢILOR 69 Redactor răspunzător: GAVRIL PO...